

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสาร กับค่านิยม
และทัศนคติสมัยใหม่ของสตรีในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

นางสาวสุว ยุธณา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-460-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016179

i 10.303026

The Study of the Relationships between Communication Factors
and Modern Values and Attitudes of Thai Women
in Chiang Mai Municipality

MISS SUWORN YUTDHANA

Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-460-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสาร กับค่านิยมและทัศนคติ
สมัยใหม่ของสตรีในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่

โดย นางสาวสุวรร ฤทธิ์นา

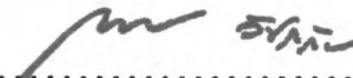
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุกัญญา ติระวนิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต

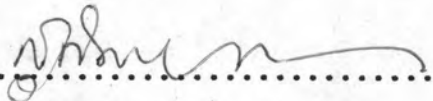
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

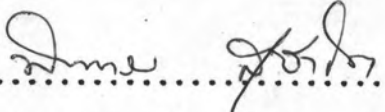

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุกัญญา ติระวนิช)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต)

สุวรรณ ยุทธนา : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสารกับค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่
ของสตรีในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่ (THE STUDY OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN
COMMUNICATION FACTORS, MODERN VALUES AND ATTITUDES OF THAI WOMEN IN
CHIANG MAI MUNICIPALITY) อ.ที่ปรึกษา : รศ.สุกัญญา ติระวานิช, ผศ.ดร.นันทวัน
สุชาโต, 126 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสารกับค่านิยมและทัศนคติ
สมัยใหม่ของสตรีในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่. โดยการสัมภาษณ์สตรีกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน
400 คน ใน 4 อาชีพหลักของเชียงใหม่ คือ ช่างฝีมือ การค้า การบริการ และการใช้วิชาชีพ

โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสารกับค่านิยมและทัศนคติ
สมัยใหม่ ด้วยค่าไคสแควร์และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของสตรีคือ อายุ การศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการ
เปิดรับสื่อมวลชน ค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่ ดังนี้คือ

การศึกษาและอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปิดรับสื่อมวลชน ค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่
คือ สตรีที่มีการศึกษาต่างกัน เปิดรับสื่อมวลชนต่างกัน มีแนวโน้มค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่ต่างกัน นั่นคือ
สตรีที่มีการศึกษาสูงจะเปิดรับสื่อมวลชนสูงกว่า โดยเฉพาะข่าวหนักจากสื่อสิ่งพิมพ์ (นิตยสาร และหนังสือพิมพ์
รายวัน) และมีค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่สูงกว่าสตรีที่มีการศึกษาคำ สตรีที่มีอาชีพต่างกันเปิดรับสื่อมวลชน
ต่างกัน และมีค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่ต่างกันด้วยคือ สตรีที่รับราชการจะเปิดรับสื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อ
สิ่งพิมพ์บ่อยครั้งมากกว่า และยอมรับค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่สูงกว่าสตรีในอีก 3 อาชีพ แต่เมื่อทดสอบ
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอาชีพ กับการเปิดรับสื่อมวลชนและการยอมรับค่านิยมทัศนคติสมัยใหม่โดยควบคุม
ตัวแปรการศึกษาผลปรากฏว่า ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรดังกล่าว

จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรการศึกษาเป็นตัวชี้หลักสำคัญที่มีผลต่อการยอมรับและทัศนคติสมัยใหม่ของสตรี
ทั้งนี้ เพราะสตรีที่มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารต่าง ๆ จากนิตยสารและหนังสือพิมพ์ราย-
วันคุณภาพสูงกว่าสตรีในระดับการศึกษาอื่น ๆ

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา2531.....

ลายมือชื่อนิสิต กฤษ งาม.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

SUWORN YUTDHANA: THE STUDY OF RELATIONSHIPS BETWEEN COMMUNICATION FACTORS, MODERN VALUES, AND ATTITUDES OF THAI WOMEN IN THE CHIANG MAI MUNICIPALITY. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. SUKANYA TEERAVANIJ, ASST. PROF. NANTAWAN SUSHATO, PH.D. 126 pp.

This study was to examine the relationships between communication factors and Thai women's agreement with modern values and attitudes in Chiangmai municipality. 400 women were randomly selected for the interviews from different occupations: skill labors, trades, hotel services, and government employees.

The data were analyzed by using the χ^2 test and the analysis of variance. It was found that education is a key predictor for women's agreement with modern values and attitudes and the amount of media exposure among our respondents. That is women with higher education (B.A. or higher), mostly being government employed, are more likely to read 'news magazines' and 'quality newspapers' than their counterparts, which in turn express their opinion in support of modern values and attitudes toward life. It was also found that the correlation between occupation and women's agreement with modern values and attitudes was cancelled out when controlling for education.

ภาควิชา มจร เชียงใหม่
สาขาวิชา มจร เชียงใหม่
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อผู้จัดทำ น. น. น.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยได้ตระหนัก และซาบซึ้งในความเป็นครูของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์สุภัญญา ศิระว นิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต ที่กรุณา สละเวลาเพียรพยายามสั่งสอน ให้คำแนะนำผู้เขียนได้ผลิตงานวิจัยที่มีคุณค่าออกมา กราบขอบพระคุณ "ครูวิจัยคนแรก" รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ ที่เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้วิจัยอยากผลิต งานวิจัยที่มีคุณค่า กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิระ จิวโสภณ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์สำหรับการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับความกรุณา และความร่วมมือน้อย่างดีจากบุคคลต่อไปนี้ คือ อาจารย์เบ็ญจา จิรภัทรพิมล อาจารย์ชไมพร ทวีขศรี คุณเกริกศักดิ์ บุญปานพงศ์ ผู้จัดการ ฝ่ายบุคคลโรงแรมเชียงใหม่ฮอว์คิต โรงแรมดุสิตอินน์ โรงแรมเชียงใหม่ ผู้จัดการโรงงาน บริษัทชาร์ล มิทเชล บริษัทวานินท์คอนดีนเซอร์ และน้องๆ ผู้ช่วยวิจัยทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดี

ขอบพระคุณอาจารย์พัชนี เขยจรรยา ที่กรุณาให้คำแนะนำการเขียนโปรแกรมสำเร็จ SPSSX สถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือการประมวลผลด้วย คอมพิวเตอร์ ขอบคุณเพื่อน ๆ นิเทศศาสตร์พัฒนการรุ่น 7 เพื่อนต่างคณะ ต่างสถาบันทุกคน ที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

ท้ายสุดขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทยและมูลนิธิฟอร์ด (FORD FOUNDATION) ที่ได้กรุณาให้เงินทุนสนับสนุนการวิจัย หากการวิจัยครั้งนี้มีข้อบกพร่องประการใด ก็ด้วยข้อจำกัดของผู้วิจัยเองที่ยังขาดการเรียนรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการวิจัย อันเป็นคุณสมบัติที่ดีของนักวิจัยโดยทั่วไป

จะนั้นแม้ว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะยังคุณประโยชน์อันใดต่อวงวิชาการ และบุคคลผู้สนใจ ปัญหาสตรี ผู้วิจัยมีความยินดีและเต็มใจเป็นที่สุด ที่จะมอบคุณความดีทั้งหลายอันพึงมีบูชาต่อ "ความเป็นครู" ของบูรพาจารย์ และบุคคลผู้มีส่วนให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ออกมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญ	๘
สารบัญตาราง	๙
บทที่	
1. บทนำ	1
/ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
สภาพทั่วไปของเขตวิจัย	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
2. ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
/ กรอบแนวคิดในการวิจัย	18
/ นิยามศัพท์ในการวิจัย	19
ปัญหาคำถามการวิจัย	20
/ สมมุติฐาน	21
/ ประโยชน์การวิจัย	21
3. ระเบียบวิธีวิจัย	22
/ ประชากร	22
/ กลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	23
การวัดค่าตัวแปร	26
/ การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูล	27
4. รายงานผลการวิจัย	28
/ 5. สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ	70
/ ข้อจำกัดในการวิจัย	74

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก ก. ตารางข้อมูล.....	80
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	97
ภาคผนวก ค. แบบสอบถาม.....	99
ภาคผนวก ง. ความคิดเห็นของสตรีกลุ่มตัวอย่างในส่วนที่เป็นคำถามเปิด.....	114
ภาคผนวก จ. ความคิดเห็นของผู้นำสตรีในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับบทบาทสตรีไทย	121
ประวัติผู้เขียน.....	126

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ระดับอายุของสตรีกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประกอบอาชีพ	30
2. ระดับการศึกษาของสตรีกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพ	31
3. ระดับรายได้ของสตรีกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพ	33
4. ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีกลุ่มตัวอย่าง-ต่อสัปดาห์	34
5. เปรียบเทียบระดับการศึกษา กับการเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีกลุ่มตัวอย่าง	37
6. ความบ่อยครั้งในการเปิดรับนิตยสารของสตรีกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ การศึกษา	38
7. เปรียบเทียบระดับการศึกษากับประเภทนิตยสารที่นิยมอ่านมากที่สุด	39
8. เปรียบเทียบระดับการศึกษา กับประเภทหนังสือพิมพ์รายวันที่นิยมอ่านมากที่สุด	41
9. ความบ่อยครั้งในการเปิดรับหนังสือพิมพ์รายวัน จำแนกตามอาชีพ	43
10. ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันที่นิยมอ่านมากที่สุด จำแนกตามอาชีพ	44
11. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนกับค่านิยม และทัศนคติสมัยใหม่	46
12. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับลักษณะเนื้อหาสื่อมวลชนกับค่านิยม และทัศนคติสมัยใหม่	48
13. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับความคิดเห็นทางค่านิยม และทัศนคติสมัยใหม่ (คำถามเปิด)	50
14. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่	53
15. แสดงความแตกต่างระหว่างการศึกษากับค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่	54
16. แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับการเปลี่ยนอาชีพ	57
17. งานอาชีพในอุดมคติที่อยากทำ จำแนกตามระดับการศึกษา	58
18. แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับงานอาชีพในอุดมคติที่อยากทำ	59
19. งานที่อยากทำในตำแหน่งนายกเทศมนตรีฯ จำแนกตามระดับการศึกษา	60
20. แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับงานในตำแหน่งนายกเทศมนตรีฯ ที่ต้องการปรับปรุง	61

ตารางที่	หน้า
21. เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การประกวดนางงาม	62
22. แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับความคิดเห็นเรื่อง การประกวดนางงาม	63
23. เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคิดเห็น เรื่องการสนับสนุน ให้ลูกสาวประกวดนางงาม	64
24. แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับความเห็นเรื่อง การสนับสนุนให้ลูกสาวเข้าประกวดนางงาม	65
25. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับค่านิยม และทัศนคติสมัยใหม่	66
26. แสดงความแตกต่างระหว่างอาชีพกับค่านิยม และทัศนคติสมัยใหม่	67
27. ความบ่อยครั้งในการเปิดโทรทัศน์ จำแนกตามอายุ	81
28. ความบ่อยครั้งในการเปิดรับหนังสือพิมพ์รายวัน จำแนกตามอายุ	82
29. รายการวิทยุที่นิยมฟังมากที่สุด จำแนกตามอายุ	83
30. รายการโทรทัศน์ที่นิยมดูมากที่สุด จำแนกตามอายุ	84
31. ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันที่นิยมอ่านมากที่สุด จำแนกตามอายุ	85
32. ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันที่นิยมอ่านมากที่สุด จำแนกตามอายุ	86
33. ความบ่อยครั้งในการเปิดรับหนังสือพิมพ์รายวัน จำแนกตามระดับการศึกษา	87
34. ความบ่อยครั้งในการเปิดรับโทรทัศน์ จำแนกตามอาชีพ	88
35. ความบ่อยครั้งในการเปิดรับนิตยสาร จำแนกตามอาชีพ	89
36. รายการวิทยุที่นิยมฟังมากที่สุด จำแนกตามอาชีพ	90
37. รายการโทรทัศน์ที่นิยมดูมากที่สุด จำแนกตามอาชีพ	91
38. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับทัศนคติ ผู้ชายควรเป็นช่างเท้าหน้า ในการตัดสินใจปัญหาของครอบครัว	92
39. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับทัศนคติ การเรียกร้องสิทธิสตรี ไม่เหมาะสมกับผู้หญิงไทย	93
40. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับค่านิยม การเมืองควรเป็นเรื่องของ ผู้ชายเท่านั้น	94

ตารางที่

หน้า

41. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับค่านิยม หญิงและชายอยู่ร่วมกันก่อน
แต่งงานเป็นภาระการกระทำที่ 95
42. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับค่านิยม การรักษามวลสงวนตัวให้บริสุทธิ์
ของผู้หญิงจนกระทั่งถึงวันแต่งงานเป็นการกระทำที่ 96